

Nem szakrendszerű
oktatás

a

Szent László Általános
Iskolában

Iskolánkban a 2008/2009-es tanévtől (felmenő rendszerben) az 5., illetve a 6. évfolyamon a Köznevelési törvény és a 243/2003. (XII. 17.) Kormány rendelet (a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról) alapján bevezetjük a nem szakrendszerű oktatást.

1. A nem szakrendszerű oktatás célja, kiterjesztésének lényege, várható eredményei

1.1. Célja:

- az iskolai alapozó funkciók hatékonyságának növelése és időbeni kiterjesztése,
- az alapkészségek tantárgytól függetlenül történő fejlesztése,
- az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása az élethosszig tartó tanuláshoz,
- kompetenciák fejlesztése a változó világhoz való alkalmazkodás érdekében,
- adaptivitás (egyéni képességekhez, aktuális állapothoz igazodó fejlesztés),
- a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal,
- a kezdeményező és a problémamegoldó képesség kialakítása,
- a tanítói és a tanári tanulásszervezési eljárások együttes alkalmazása.

1.2. Kiterjesztésének lényege:

- az eltérő fejlettségi szintű tanulók kezelése, felzárkóztatása,
- az önálló tanuláshoz, az egyes tantárgyak követelményeinek elsajátításához szükséges képességek megerősítése,
- a problémamegoldás, az elemi gondolkodás, a rendszerező képességek és az egyéni tanulási kompetencia fejlesztése,
- a matematikai és anyanyelvi alapkészségek és képességek fejlesztésére fordított idő növelése.

1.3. Az alapozó szakasz meghosszabbításától várt eredmények:

- a tanulási nehézségek feltárása
- a tanulói hatékonyságot fokozó technikák megismerése és begyakorlása,
- a kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása,
- a tanulás belső motivációjának erősödése,
- a tanulásban tanúsított aktivitás növekedése,
- differenciálással az egyéni képességek fejlesztése,
- önismeret, önértékelés, önkontroll fejlődése,
- együttműködési és szociális kompetenciák fejlődése,
- motiváló módszerek és eszközök alkalmazása.

2. Fejlesztési irányok meghatározása

2.1. Kiemelt fejlesztési feladatok

- Énkép, önismeret
- Hon- és népismeret
- Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
- Környezettudatosságra nevelés
- Testi és lelki egészség
- Aktív állampolgárságra nevelés
- A tanulás tanítása
- Felkészülés a társadalmi életre

2.2. A kompetenciákba beépülő fejlesztési területek

- Kritikus gondolkodás
- Kreativitás
- Kezdeményezőképeség

- Problémamegoldás
- Döntéshozatal
- Érzelmek kezelése

2.3. Fejlesztendő képességek, készségek

- Olvasás, szövegértés, szövegalkotás
- Írás, helyesírás
- Kommunikáció
- Önálló tanulás, jegyzetelés
- Információszerzés és –feldolgozás, rendszerezés
- Szociális kompetenciák
- Síkbeli, térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való tájékozódás
- Problémameglátás, problémamegoldás
- Kombinatorikus gondolkodás
- Elemi számolás

3. Az időkeret megállapítása és felhasználása

Évenként iskolai szintű döntést igényel, amit befolyásolnak a tanulók alapkészségeiben mutatkozó elmaradások (a tanulói teljesítmények szintje) és a kompetenciafejlesztés iskolai szintű feladatai. Arra kell törekedni, hogy a lemaradt tanulók felzárkózzanak társaikhoz, és meghatározott időn belül elérjék a helyi tanterv elvárt követelményeit, ugyanakkor a tehetséges gyerekek fejlesztése is megtörténjen. Éppen ezért iskolánk a diákok fejlettségi szintjének ismeretében évente dönt arról (s a munkatervben rögzíti), hogy a 20-50%-ig terjedő időkeretből mennyit biztosít a nem szakrendszerű oktatásra.

A rendelkezésre álló időkeret felhasználási lehetőségei változatosak:

- Napi 1-2 tanóra tantárgyhoz kapcsolódóan
- Időkeretek összevonása:
 - Tantárgyakon belül:
 - Tanév eleji ismétléskor
 - Témakörök lezárásakor
 - Félévi értékelés után
 - Tanév végi ismétléskor
 - Egyéb:
 - Projektnapok
 - Témahetek
 - Erdei iskola

Iskolánk alapvetően műveltségi területekhez (tantárgyakhoz) kapcsolja a rendelkezésre álló időkeretet, amelyet az éves munkaterv tartalmaz. Ezek után a pedagógus dönt a felhasználás módjáról, amelyet a naplóban zöld színnel jelöl.

4. Oktatás/tanulás megszervezése

4.1. Elvei:

- Differenciálás (egyéni különbségek figyelembevétele; a tanítási tartalom, idő rugalmas kezelése)
- Szociális készségek fejlesztése (divergens gondolkodás, problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készségek, önismeret, önkifejezés, társismeret) – mintanyújtás, modellkövető viselkedés előhívása; megerősítési, alakítási, viselkedésmódosítási technikák alkalmazása
- Motiváló módszerek alkalmazása
- Adaptivitás

4.2. Formái:

- Hagományos tanóra:
 - osztálykeretben
 - osztálykeretben csoportbontással: alkalmazásakor azonos időszávban párhuzamos óravezetéssel folyik a tanítás.
 - képesség szerinti nívócsoport a tanórán kívüli órakeret terhére
 - A csoportba sorolás szempontjai:
 - az országos kompetenciamérés eredményei,
 - a helyi mérések/felmérések egyéni teljesítményei,
 - az egy osztályban tanító pedagógusok véleménye,
 - a csoportba sorolás alapelvei,
 - a rendelkezésre álló órakeret,
 - az oktatás szervezeti formái,
 - tárgyi eszközök, anyagi források,
 - személyi feltételek.
- Projekt
- Témahét
- Modul
- Integrált tantárgy
- Erdei iskola

Iskolánkban alapvetően hagyományos tanórai keretekben párhuzamos óravezetéssel történik a nem szakrendszerű oktatás. A többi forma alkalmazása az iskola lehetőségeinek, az osztály összetételének és a pedagógus döntésének függvénye.

4.3. Módjai:

Olyan tanulásszervezési módokat kell választani, amelyben az ismeretek átadása, a kognitív és szociális kompetenciák, képességek, valamint a tanulási motívumok fejlesztése egyidejű és egyenrangú cél.

- Alapműszerek:
 - Frontális tanítás: tanári magyarázat, beszélgetés, kérdve-kifejtés, előadás, szemléltetés
 - Munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat
 - Individuális (egyéni és önálló) tanulás: egyéni feladatok
- Motiváló módszerek:
 - Csoportmunka
 - Játék
 - Szerepjáték (drámapedagógia)
 - Vita
 - Kutató-felfedező módszer
 - Kooperatív módszerek
 - Brainstorming technikák
 - Projekt
 - Témahét
 - Erdei iskola

4.4. Segédletek:

A tanulók képességeihez illeszkedő tankönyvek, taneszközök kiválasztását a felsős munkaközösség koordinálja. A rendelkezésre álló segédletek száma évről-évre nő. Beszerzésük az iskola anyagi helyzetétől és a pályázati lehetőségektől függ.

4.4.1. Néhány „eszköz”:

Jobb lesznek... (Nemzeti Tankönyvkiadó)

Iránytű. Képességfejlesztő feladatok 5., 6. (Nemzeti Tankönyvkiadó)
 Rajt! Munkafüzet a nem szakrendszerű oktatáshoz 5., 6. (Nemzeti Tankönyvkiadó)
 Kulcs a kompetenciához. Szövegértés 5., 6. (Nemzeti Tankönyvkiadó)
 Kulcs a kompetenciához. Matematika 5., 6. (Nemzeti Tankönyvkiadó)
 Ötről hatra. Módszertani kézikönyv a nem szakrendszerű oktatáshoz (Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft.)
 Digitális tananyagok

5. A fejlesztés tantervi keretei

Iskolánk a nem szakrendszerű oktatáshoz a következő kiadók tanmeneteit használja fel:

- Magyar irodalom: Nemzeti Tankönyvkiadó
- Magyar nyelvtan: Nemzeti Tankönyvkiadó (Mozaik Kiadó)
- Matematika: Műszaki Kiadó
- Angol nyelv: Elt Hungary
- Történelem: Nemzeti Tankönyvkiadó
- Természetismeret: Mozaik Kiadó
- Technika és életvitel: Műszaki Kiadó

6. A fejlesztés tantárgyi keretei

Iskolánkban az anyanyelvi és a matematikai kompetenciák fejlesztése a következő tantárgyak keretében történik meg:

6.1. Anyanyelvi kompetenciák fejlesztése

- Magyar nyelv és irodalom
- Angol nyelv
- Történelem

6.2. Matematikai kompetenciák fejlesztése

- Matematika
- Természetismeret
- Technika és életvitel

A tantárgyak felhasználását és annak mértékét a diákok fejlettségi szintjének és az iskola lehetőségeinek ismeretében évente a tantárgyfelosztásban és a munkatervben rögzítjük.

6.3. Követelmények:

A tantárgy neve: magyar nyelv és irodalom

5. osztály	6. osztály
Ismeretek	
<ul style="list-style-type: none"> - Az alapszókincs, a funkcionális nyelvtan és stílusok, valamint a nyelvi funkciók biztos ismerete. - A verbális kommunikáció különféle típusainak ismerete, a beszélt nyelvi stílusok és regiszterek fő jellemzőinek ismerete. - A kommunikációban használt paralingvisztikai eszközök ismerete (a beszédhang minőségével kapcsolatos jellemzők, arckifejezések, testtartás és gesztusok rendszere.) - Az irodalmi szövegfajták (mese, mítosz, legenda, monda, vers, novella, regény) és fő jellemzőik, valamint a nem irodalmi szövegfajták és fő jellemzőik ismerete. - Olvasott, írott szöveg megértése. - Az írott nyelv fő jellemzőinek ismerete. - Írásbeli szövegek alkotása, helyesírási és nyelvhelyességi ismeretek. 	

- A nyelv és a kommunikációs formák időhöz, földrajzi, társadalmi és kommunikációs környezethez való kötöttségének és változatosságának felismerése.
- Ismeretek az anyanyelvről és az irodalomról.

Készségek

- Különböző üzenetek közlése írásban és szóban, ill. azok megértése. Egyszerű, érthető folyékony közlés változatos kommunikációs helyzetekben. Törekvés a pontosságra, a lényeg kiemelésére. Változatos mondathasználat. Törekvés az artikulációra, a hangerő, hangsúly megfelelő használatára. Véleményformálás.
- Különféle szövegek olvasása és megértése, a különböző céloknak megfelelő szövegértési technikák elsajátítása. Az aktív szókinccs gazdagítása.
- Különböző típusú és különféle célokat szolgáló írott szövegek alkotása. A szövegalkotás folyamatának nyomon követése.
- Vázlatkészítés. Íráskép, helyesírás, nyelvhelyességi ismeretek. Önkifejezés képességének, a kreativitásnak a fejlesztése.
- Tanulási képességek fejlesztése. Önálló ismeretszerzés, feladatvégzés; könyvtárhasználat. A tudás szisztematikus rendszerezése. A fontos információk kigyűjtése. Ismerkedés a különböző információhordozókkal.
- Saját érvek meggyőző módon történő megfogalmazása.
- Komplex szövegek alkotásához, megértéséhez használt segédeszközök alkalmazása.

Attitűdök

- Az anyanyelvhez való pozitív attitűd kialakítása, felismerve, hogy az anyanyelv a személyes és kulturális gazdagodás egyik lehetséges forrása.
- Mások véleményeinek és érveinek nyitott módon történő megközelítése.
- A kritikus, építő jellegű párbeszédre való törekvés.
- Önálló véleményformálás kialakítása.
- A nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás.
- A helyes szóhasználat, nyelvhasználat kialakítása.
- Az irodalom szeretetének elsajátítása.
- Az esztétikai érzék kialakítása, az esztétikai minőség tisztelete.
- Az olvasás örömeinek fenntartása.
- Önismeret, emberismeret fejlesztése.
- A kultúrák közötti kommunikáció iránti pozitív attitűd kialakítása.

A tantárgy neve: matematika

5. osztály	6. osztály
Ismeretek	
<p>A számok és mértékegységek biztos ismerete és a mindennapi kontextusokban való használata, amely a számtani alpműveletek és a matematikai kifejezésmód alapvető formáinak – a grafikonoknak, képleteknek és statisztikáknak – az ismeretét foglalja magában.</p>	
<ul style="list-style-type: none">• A matematikai kifejezések és fogalmak biztos ismerete a legfontosabb geometriai és algebrai tételeket is beleértve.	
<p>Mozgási memória fejlesztése Tájékozódás a külső világ tárgyai szerint, síkban, saját mozgó, forgó testeknél. Aktuális helyzetekhez képest koordináták szerint Számegyenesen, derékszögű koordináta rendszerben Térbeli ábrázolás két dimenzióban Térkép, egyéb vázlat alapján /Térképolvasás, térképek készítése térbeli mérés/ Mértékegységek</p>	
<ul style="list-style-type: none">• Becslés, mennyiségek fogalmának alapozása	
<p>A matematika segítségével megválaszolható kérdésfajták ismerete és megértése. <u>Digitális kompetencia:</u> Táblázatkezelés néhány alapeleme <u>A tanulás tanulása</u> erősségek és gyengeségek, készségek, alkalmasság értő ismerete <u>Személyközi és szociális kompetenciák</u> viselkedési szabályok és viselkedésmódok ismerete <u>Kulturális kompetencia</u> esztétikai tényezők mindennapi életben betöltött fontosságának a felismerése.</p>	
Készségek	
<p><u>Anyanyelvi kommunikáció</u> Írásbeli információk, adatok és fogalmak keresése, gyűjtése és feldolgozása a tanulás során, A fontos információk kiszűrése a szövegértés, beszéd, olvasás és írás során</p>	
<p><u>A matematikai kompetencia alapelemeinek alkalmazása</u></p> <ul style="list-style-type: none">• összeadás és kivonás,• szorzás és osztás,• százalékok és törtek,• mértékegységek	
<p>Ismeretek alkalmazása a probléma megoldásban Gyakorlati életben és más tantárgyak keretében Megoldás a matematikai modellen belül önellenőrzés, többféle megoldási mód keresése</p>	

• Könyvek, számológépek, számítógépek használata

a mindennapi életben felmerülő problémák megközelítése és megoldása során, mint például:

• a háztartási költségvetés kezelése (a bevételek és a kiadások kiegyensúlyozása, tervezés, megtakarítás);

• a vásárlás (árak összehasonlítása, mértékegységek, ár-érték arány ismerete);

• az utazás és a szabadidő (távolság és utazási idő közötti összefüggés felismerése, pénznemek és árak összehasonlítása).

• A mások által előadott indoklás követése és értékelésre és az indoklás alap gondolatának felismerése (különösen bizonyítás esetén) stb.

• A matematikai jelek és képletek használata, a matematika nyelvének dekódolása és értelmezése, valamint a matematika nyelve és a természetes nyelv közötti összefüggések felismerése. A matematika segítségével történő és a matematikáról szóló kommunikáció.

• Matematikai gondolkodás és érvelés, a matematikai gondolkodásmód elsajátítása: absztrakció és általánosítás, ha a kérdés megköveteli, matematikai modellezés, azaz (modellek elemzése és készítése

• Matematikai feladatok, jelenségek és szituációk különféle leírásainak, ábrázolásainak megértése és alkalmazása (jelentés megfejtése, értelmezése és az ábrázolásmódok közötti különbségtétel), valamint a leírás- és ábrázolásmódok közötti választás és váltás az adott helyzet követelményeinek megfelelően.

• A kritikai gondolkodásra való hajlam; különböző matematikai állítások (pl. állítás és feltevés) megkülönböztetése; matematikai bizonyítások megértése, fogalmak alkalmazási körének és korlátainak a felismerése.

Segédeszközök és egyéb eszközök (köztük informatikai eszközök) használata

Digitális kompetencia:

elektronikus információk, adatok és fogalmak keresése, gyűjtése és feldolgozása
internetes oldalak elérése és az azokon történő keresés,

A tanulás tanulása

• Hosszabb és rövidebb ideig tartó koncentráció.

A kommunikáció mint a tanulási folyamat része, a szóbeli kommunikáció megfelelő eszközeinek (intonáció, gesztusok, mimika stb.) alkalmazása,

Személyközi és szociális kompetenciák

Konstruktív kommunikáció különféle társadalmi helyzetekben (tolerancia mások nézeteivel és iselkedésével szemben;

Attitűdök

• Matematika:

• Törekvés a „számoktól való félelem” leküzdésére.

• Hajlandóság a számtani műveletek használatára a mindennapi munkában és a háztartásban adódó problémák megoldására.

• Az igazságnak, mint a matematikai gondolkodás alapjának tisztelete.

• Törekvés az állítások alátámasztására szolgáló indokok keresésére.

Hajlandóság mások véleményének érvényes (vagy nem érvényes) indokok vagy bizonyítékok alapján történő elfogadására, illetve elutasítására.

A tanulás manipulatív eszközeinek célszerű használata

Elnevezések, jelölések, szimbólumok alkotása

Számrendszerek alkotása és használata.

Digitális kompetencia

Pozitív viszonyulás az internet-használathoz és fogékonyság a világháló biztonságos és *felelős* használata iránt,

A tanulás tanulása

- további fejlesztésére való hajlandóságot támogató *énkép*, valamint *motiváció* és a siker elérésére való képességbe vetett hit.
- A tanulás pozitív, az életet gazdagító tevékenységként való felfogása, belső készítés a tanulásra.

Alkalmazkodóképesség és rugalmasság.

Személyközi és szociális kompetenciák

- A másik ember iránti érdeklődés és tisztelet.

Törekvés a sztereotípiák és az előítéletek leküzdésére

A tantárgy neve: Angol nyelv

5. osztály	6. osztály
Ismeretek	
<ul style="list-style-type: none">-az alapszókinccs ismerete-a funkcionális nyelvtan ismerete-az intonáció és a kiejtés ismerete-a verbális interakció különféle típusainak ismerete (személyes és telefonon történő beszélgetés, interjú, stb.)	
Készségek	
<ul style="list-style-type: none">-a tanult szavak, kifejezések és egyszerű mondatok felismerése és megértése-a tanár egyszerű utasításainak megértése és követése-az egyszerű, életszerű beszédhelyzetekben feltett, ill. a tananyagra vonatkozó kérdések megértése és megválaszolása-néhány mondatos egyszerű közlésekben a tanuló számára fontos részletek felismerése-reagálás 3-4 mondatból álló közlésre-a hallás utáni értési gyakorlatok szövegéhez rendelt egyszerű feladatok megoldása <p>Beszédképesség:</p> <ul style="list-style-type: none">-egyszerű mondatok megismétlése megközelítőleg helyes hanglejtéssel, hangsúllyal és ritmusban-az idegen nyelvi hangok képzésének minél jobb megközelítése-egyszerű információk kérése és adása valós beszédhelyzetben, kérdésfeltevés-segítségkérés megértési problémák esetén-rövid szövegrészlet, párbeszéd elmondása-néhány dal, mondóka megtanulása, nyelvi játékokban való részvétel-egyszerű kép leírása néhány mondatban <p>Olvasásértés:</p> <ul style="list-style-type: none">-a leírt ismert szavak, kifejezések és egyszerű mondatok felismerése és megértése; reagálás ezekre szóban, írásban, cselekvéssel-a tanult szöveg felolvasása-néma olvasás a szöveg alaposabb és önállóbb megértése céljából-az ismert nyelvi elemek felismerése új szövegek környezetben is, egyszerű információ kiszűrése-egyszerű, ismerős nyelvi elemekből álló rövid szöveg megértése, reagálás <p>Írás:</p> <ul style="list-style-type: none">-egyszerű szöveg lemásolása-szavak, kifejezések, egyszerű mondatok leírása emlékezetből-egyszerű, tényszerű információkat közvetítő mondatok írása, összetett mondatokká fűzése logikai összefüggések alapján (<i>és, vagy, de</i>)-több mondatból álló, összefüggő szöveg írása minta alapján-különböző könnyebb tankönyvi feladatok megoldása írásban-üdvözlő képeslap írása és megcímzése	
Attitűdök	
<ul style="list-style-type: none">-a kulturális különbségek iránti fogékonyság-érdeklődés és kíváncsiság a nyelvek iránt-érdeklődés és kíváncsiság a kultúrák közötti kommunikáció iránt	

A tantárgy neve: Történelem és állampolgári ismeretek

5. évfolyam	6. évfolyam
Ismeretek	
<p>Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése</p> <p>Az idő tagolására szolgáló kifejezések használata: perc, óra, nap, hét, hónap, év, évtized, évszázad, emberöltő. Időmeghatározás más ismert eseményre, jelenségre való utalással (pl. a honfoglalás után, Mátyás uralkodása idején). Krisztus előtt, Krisztus után. Néhány kiemelt esemény, jelenség időpontjának ismerete. Események, jelenségek, tárgyak, személyek stb. időrendbe állítása.</p> <p>A térkép legfontosabb elemeinek felismerése: vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések. Események kapcsolása a tanult helyekhez.</p> <p>Legyen alkalmuk a tanulóknak arra, hogy</p> <ul style="list-style-type: none">• további ismereteket szerezzenek a helyi hagyományokról, a lakóhely múltjáról, továbbá a környék, a lakóhely természeti értékeiről, az azokat fenyegető veszélyekről és a megóvásukra tett erőfeszítésekről;• megismerjenek néhány mondát, elsősorban a magyar történelemből;• a történelmi múlt egy-egy térben és időben határolt darabját mélységében tanulmányozzák (pl. a honfoglalók élete, Mátyás udvara);• egy-egy jelenség változását az időben több korszakot átfogóan is tanulmányozzák (pl. a közlekedési eszközök fejlődése, a higiénés szokások alakulása);• ismereteket szerezzenek a magyar állam és a magyar nép történetének fontosabb fordulópontjairól, megismerkedjenek a magyar történelem kiemelkedő személyiségeivel;• ismereteket szerezzenek az európai történelem jelentős állomásairól és legalább egy Európán kívüli civilizációról;• ismereteket szerezzenek arról, milyenek voltak az emberek hétköznapijai a különböző korokban és kultúrákban;• további ismereteket szerezzenek a magyar és nemzetiségi népszokásokról, a hagyományos életmódról;• ismerkedjenek a lakóhelyen élő nemzeti és etnikai kisebbségek életével, kultúrájával, közös múltunkkal;• tájékozódjanak arról, hogyan élnek napjainkban az emberek – és különösen a gyerekek – a világ különböző pontjain, különböző civilizációkban;	
Készségek	
<p>Ismeretszerzés személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek, képek közvetlen megfigyeléséből, hallott és olvasott elbeszélő szövegekből, filmekből, a tömegkommunikációs eszközökből.</p> <p>A műveltségi területhez kapcsolódó szövegek értő olvasása.</p> <p>Kulcsszavak és kulcsmondatok keresése szövegekben. A lényeg kiemelése írott és hallott szövegekből.</p> <p>Információk gyűjtése adott témához iskolai vagy más könyvtárban, médiatárban, múzeumokban. Segédkönyvek, atlaszok, lexikonok használata.</p> <p>A tanultak felhasználása új feladathelyzetekben. Történelmi jelenetek elbeszélése, eljátszása különböző szempontokból</p> <p>Kérdések önálló megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. Önálló vélemény megfogalmazása társadalmi, történelmi eseményekről, jelenségekről és személyekről. Érvek gyűjtése a saját vélemény alátámasztására. Ellenérvek gyűjtése az ellenvélemények cáfolására.</p>	

A fikció megkülönböztetése az igaz történettől. Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséről (pl. helyszín, idő, szereplők, események kapcsán).

Feltevések megfogalmazása a történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.

A cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének gyakorlása.

A különbségek felismerése és a változások nyomon követése egy-egy történelmi jelenség kapcsán.

Beszélgetés és vita egy-egy emberismereti, társadalmi, történelmi témáról. Események, történetek elbeszélése emlékezetből élőszóban.

Szóbeli beszámoló a saját tapasztalatokról, önálló gyűjtő-, illetve kutatómunkával szerzett ismeretekről.

Fogalmazás írása valamely történelmi-társadalmi témáról.

Rajz (rajzos vázlat) készítése történelmi vagy társadalmi témáról. Modellek, makettek, tárgymásolatok készítése. Tárgyak készítése hagyományos kézművestechnikákkal.

Események, történetek, jelenségek mozgásos, dramatikus megjelenítése.

Viszonyítások gyakorlása: előbb, később, ugyanakkor, most, régebben, nagyon régen.

Az idő ábrázolása téri-vizuális eszközökkel (pl. időszalag készítése).

A tanultak elhelyezése az időben a kiemelt időpontokhoz képest. Egyszerű kronológiai számítások.

Egyszerű térképek másolása kézi munkával. A tanult helyek megkeresése a térképen.

Események, jelenségek leolvasása történelmi térképekről. Távolságok becslése és számítása történelmi térképeken. Egyszerű alaprajzok készítése.

Felkészültségüknek megfelelő szinten kommunikációt folytassanak olyan témakörökről, mint az emberek közötti különbségek, a nemek közötti kapcsolatok, az egyén és a közösség viszonya, a gazdálkodás kérdései.

Ismerjék az alapvető fogyasztói magatartásmintákat.

Egy konkrét példán keresztül tudják értelmezni a reklám és marketinghatások szerepét.

Attitűdök

Személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelés, nemzeti identitás, történelmi és állampolgári tudat erősítése, szociális érzékenység, az életkornak megfelelő társadalmi problémák iránti nyitottság, más kultúrák megismerése és elfogadása, humánus, értéket védő magatartás.

Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelése

A tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése

Mások véleményének türelmes meghallgatása és figyelembevétele.

Különbözőképpen értelmezzenek egyes történeteket a múltból aszerint, hogy melyik szereplő nézőpontját fogadják el.

A tantárgy neve: Természetismeret

5. osztály	6. osztály
Ismeretek	
<p>A tudománytörténet néhány nagy alakjának élettörténetével, munkásságával, eredményeivel való ismerkedés</p> <p>Az anyag legfontosabb tulajdonságainak kvalitatív értelmezése, az ezeket jellemző mennyiségek bemutatása. Az anyagfogalom fokozatos kiterjesztése különféle anyagfajtákra, a levegőre, majd általában a gázokra. Az anyagmegmaradás szempontjából szemléletileg kritikus jelenségek elemzése (pl. égés, kémiai átalakulások, halmazállapot-változások, gázok összenyomása, melegítés folyamatai).</p> <p>A gázoknak s köztük a levegőnek (pozitív) tömeg és súly tulajdonítása. A tömeg és a súly fogalmának elválasztása a szilárdság és keménység fogalmától</p> <p>Az anyag folytonosságáról alkotott kép mellett – azzal szembeállítható módon – a részecskékép konstrukciója (egyszerű golyómodell hatékonyságának tesztelése, magyarázatok alkotása, a modell határainak keresése).</p> <p>Ismerkedés a részecskékből való felépítettség konkrét példáival (kristályos anyagok, keveredési folyamatok magyarázata, összetett rendszerek összetevőinek felismerése).</p> <p>Konkrét példákon annak demonstrálása, hogy egy rendszer egységes „viselkedést” produkál, a környezetében valamilyen funkciót tölt be, szerkezete van. Az eljárás alkalmazása elsősorban életközösségek bemutatása során (a konkrét életközösségeket a Földünk, környezetünk műveltségi terület tartalmával összhangban kell kiválasztani).</p> <p>A tanult körben a természeti élettelen és élő rendszereknek, elemeik állapotainak, változásaiknak, a rendszerekre jellemző folyamatoknak a bemutatása, összehasonlítása (pl. Földön tapasztalható folyamatok, Naprendszer, életközösségek, éghajlati övezetek, éghajlati és időjárási jelenségek)</p> <p>A fogalom bevezetése egyszerű mérésekkel, kísérletekkel</p> <p>Fokozatos ismerkedés a rendszertani egységekkel: sejtalkotó, sejt, szövet, szerv, szervrendszer, szervezet (egyed), ökológiai rendszer, konkrét esetekben a hierarchikus szerveződés felvázolása</p> <p>Az emberi szervezet felépítésének és működésének alapszintű ismerete, a rendszerszerűség belátása</p>	
Készségek	
<p>A tudományos vizsgálódások kérdésfeltevéseinek és eredményeinek tudatos összekapcsolása a témához illeszkedő technikai és társadalmi kérdésekkel.</p> <p>Az egyéni és a tudományos el-képzések összehasonlítása, a tudományos vizsgálódások hatékonyságának, fontosságának, fejlődésének izgalmas, kaland jellegének érzékeltetése, megláttatása.</p> <p>A megismert természeti törvényszerűségek alkalmazása technikai eszközök működésének magyarázatára, folyamatok leírására.</p> <p>A természeti és technikai tárgyakkal, jelenségekkel, folyamatokkal összefüggő elképzések megfogalmazása, az ezekkel kapcsolatos megbeszélésekben való részvétel. A tanult egyszerűbb esetekben a folyamatok eredményeinek előrejelzése s az előrejelzés eredményességének elemi értékelése. Önálló vizsgálódás, a megfigyelések irányított rögzítése. Adott olvasnivalóból meghatározott szempontok szerinti információk kigyűjtése.</p> <p>Rendszeres megfigyelés, kísérletezés, mérés elvégzése vizsgálódásokhoz, modellalkotáshoz, problémamegoldásokhoz kötötten, önállóan és csoportmunkában is. Az eszközök balesetmentes használata</p> <p>Ismerethordozók (könyvek, lexikonok, enciklopédiák, térképek, táblázatgyűjtemények) használata csoportmunkában.</p>	

Bekapcsolódás a tanár által ajánlott ellenőrző kísérletek eredményeinek elemzésébe. A megfigyelések, tapasztalatok, megszerzett ismeretek és azok előzetes elképzelésekhez való viszonyának saját szavakkal történő, nyelvileg helyes megfogalmazása és írásban való rögzítése. Az előzetes elképzelések, előrejelzések, valamint a megfigyelt jelenségek és a mért értékek közötti eltérések felismerése. Törekvés az eltérések magyarázatára

Anyagok tulajdonságok szerinti csoportosítása, egyes tulajdonságok anyagszerkezeti értelmezése

Egyszerű játékok a hang, a fény és a hő terjedésével kapcsolatban

Információközléssel kapcsolatos játékok (pl. kódolás, dekódolás, a zaj szerepének szemléltetése a fogalmak használata nélkül, konkrét játékokban)

Az idő fogalmát is használó fizikai számítások végzése. Rövidebb távú folyamatok (évszakok, éghajlati és időjárási jelenségek, a természet rövidebb távú, néhány éves, évtizedes, évszázados változásai) áttekintése, elemzése. A mozgás általános jellegének tudatosulása. Leírások, példák megadása hely- és helyzetváltoztató, aktív és passzív mozgásokra az élővilágban.

Néhány esetben kétségek megfogalmazása a mozgások köznapi (arisztotelészi) jellegű magyarázatával kapcsolatban.

A természetben, elsősorban az életközösségekben szerepet játszó néhány szabályozási folyamat részletesebb elemzése, a fogalmak meghatározása nélkül.

Az életjelenségeken alapuló élet-értelmezés használata az élővilág, a Föld folyamatainak elemzése során

Életközösségek leírására vonatkozó módszerek elsajátítása, alkalmazása konkrét feladatokban Nagyobb „osztályok” nevének és egymáshoz való viszonyaiknak az alkalmazása az ismeretszerzés során a hierarchikus osztályozásra vonatkozó tudás használatával.

A növényi és az állati anyagcsere összehasonlítása. Az öröklődés és a szaporodás összekapcsolása

Attitűdök

Az embernek mint a természet szerves részének kezelése a természeti folyamatok elemzése során. A környezetre kifejtett emberi, társadalmi hatások elemzése. Az e körben felmerülő problémák felismerése, megoldási módok keresése.

Használati tárgyak anyagainak felismerése, egyszerűbb anyagok technikai formálása, használati tárgyak készítése.

Annak bemutatása példák segítségével, hogy a folyamatban részt vevő testek energiái más testek energiájává, illetve másfajta energiákká alakulnak át.

Az energiahordozók jelentősége a hétköznapokban, az energia iránti igény felismerése, e kérdéskör összekapcsolása emberi tevékenységi területekkel. Az energiatakarékosság jelentőségével és konkrét módozataival való ismerkedés. Energiatakarékos magatartás kialakítása.

Az ismert tér fokozatos „kitágítása”, távolságra vonatkozó becslések. Tájékozódás a lakóhelyen és annak környékén. A tájékozódási feladatokban a hely, az irány és a távolság meghatározása, a világtájakra, a földrajzi fókuszokra, valamint a térképekre vonatkozó ismeretek használata. Magyarország elhelyezése Európában és a Földön.

A Föld egészére vonatkozó alapvető ismeretek (pl. a földtengely ferdeségének következményei, földrajzi övezetek, kontinensek, óceánok) megszerzése és használata természeti és társadalmi folyamatok magyarázatára, előrejelzésére. A felszínformák felismerése. A felszínváltozások főbb folyamatainak leírása, példák bemutatása, a változási folyamatok eredményeinek felismerése. A Földünk–környezetünk műveltségi területtel összhangban Magyarország vagy valamely kontinens földrajzi leírása.

Az élővilág relatív állandóságának, valamint változásának, a hosszú időszakok alatt lezajló átalakulásnak az elfogadása, az öröklődés lehetséges szerepének felismerése

Az egyes szervrendszerek fontosabb, gyakoribb betegségeinek, a megelőzés és a gyógyítás mindenki számára elsajátítandó módozatainak ismerete.

A környezetet leggyakrabban szennyező anyagoknak és forrásainak az azonosítása, a szennyezéshez vezető emberi tevékenységek felismerése a környezetben. Általános problémaérzékenység minden megismert területen. A szennyező anyagokkal való óvatos bánásmód megismerése. A természet jövőjéért, fenntarthatóságáért érzett felelősség vállalása, a környezet, s különösen a talaj, a víz, a levegő és a táj értékeinek védelme, megóvása

A tantárgy neve: Technika

5. osztály	6. osztály
Ismeretek	
<ul style="list-style-type: none">- A természeti folyamatok megfigyelése, elemzése, problémák felismerése. Az ember által kialakított mesterséges környezet megismerése. Környezetszennyező anyagok, folyamatok megismerése. Technológiai alapelvek ismerete.- Tudománytörténet néhány alakjának, szakmai életpályájának megismerése.- A körülöttünk lévő legfontosabb anyagok, energiahordozók tulajdonságainak, szerkezetének megismerése, vizsgálata.- Lakóhelyek, lakások kialakításával, a háztartással, életmóddal kapcsolatos ismeretek.	
Készségek	
<ul style="list-style-type: none">- A természeti folyamatok összefüggéseinek megfigyelése, azok átlátása. Környezetszennyezéshez vezető emberi tevékenység felismerése. Technológiai ismereteinek felhasználása valamilyen cél elérése érdekében.- Összefüggések meglátása a múlt technikai vívmányai, újításai és jelen korunk technikája között.- A mindennapi életünkben használt anyagok, ásványok, energiahordozók tulajdonságuk és felhasználhatóságuk közötti összefüggés felismerése. Jelentőségük, szerepük felismerése a mindennapi életünkben.- Lakásunk helyes, igényeink szerinti kialakítás, egészséges életmód kialakításához szükséges készségek megismerése, kialakítása.	
Attitűdök	
<ul style="list-style-type: none">- A természeti jelenségek megfigyelése iránti érzékenység. A természetvédelem iránti fogékonyság kialakítása. Érdeklődés a különböző technológiák iránt.- Nyitottság a tudományos vagy műszaki pályák, különböző műszaki megoldások iránt.- Anyag és energiatakarékos szemlélet és magatartásforma iránti fogékonyság.- Igényes, egyedi, stílusos lakóhely kialakítása; egészséges életmód és táplálkozás iránti igény.	

7. Értékelés

A tanulók értékelése jegyekkel történik, amelyet a naplóban zöld színnel különítünk el, s félévkor, illetve év végén beleszámítjuk az adott tantárgy jegyébe. A jegyek a fejlesztendő kompetenciákhoz kapcsolódó feladatok megvalósításának szintjét tükrözik

7.1. Az anyanyelvi kompetenciák fejlesztése:

Az anyanyelvi kompetenciák fejlesztése elsősorban a magyar nyelv és irodalom tantárgyak tanításán keresztül valósul meg. Alapvető cél és feladat a további tanulmányokhoz és a felnőtt életben való boldoguláshoz szükséges írás-, olvasás-, beszélni tudás birtokába juttatni a tanulókat. Mindezen képességek gondozása közben fejleszteni értelmi és érzelmi erőiket, erősíteni szociális kompetenciáikat. A fejlesztés eszközeül szolgáló ismeretek, tartalmak lehetőséget nyújtanak a kritikus gondolkodás fejlesztésére: a problémamegoldó és fogalmi gondolkodásra, a térben és időben való tájékozódásra, az ellentétek, párhuzamok, az ok-okozati viszonyok feltárására.

Az 5-6. évfolyamon folyó nem szakrendszerű oktatás célja és feladata a korábbi iskolafokokon kialakult anyanyelvi készségek, képességek megszilárdítása, továbbfejlesztése, a lemaradó tanulók felzárkóztatása.

7.1.1. Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása, megértése, kommunikáció

- Tiszta, érthető, hallható beszéd: beszédlegzés, artikuláció, időtartam, hangsúly, hangerő, hanglejtés, beszédszünet, tempó, metakommunikáció elemeinek ismerete, alkalmazása.
- A kommunikációs folyamat tényezőinek ismerete.
- A kommunikációs helyzethez igazodó kulturált nyelvi magatartás, beszéd.
- Vers és prózamondás, felolvasás: hallgatóság, kiállítás, kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás, a kapcsolat zárása; rövid terjedelmű verses és prózai szövegek elmondása.
- A mindennapi élet szóbeli műfajainak ismerete, helyes alkalmazása: köszönés, köszöntés, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérés, tudakozódás, üzenetátadás, telefonálás.
- A kulturált, tartalmas vita feltételeinek, szabályainak ismerete, részvétel a vitában.
- Személyes és olvasmányélmények megfogalmazása.
- Önismeret, önbecsülés, önbizalom fejlesztése, a másik ember tisztelete.

7.1.2. Olvasás, írott szöveg megértése

- Az olvasástechnika fejlesztése, megszilárdítása: szóolvasás, a kritikus szókészlet folyékony olvasása, mondatolvasás, szövegolvasás.
- A szövegértés fejlesztése: szókincsbővítés, szóértés, mondatértés, szövegértés.
- Tájékozódás a tankönyvekben: tartalomjegyzék, főcímek, alcímek, tagolás; betűtípusok, betűméretek szerepe a tájékozódásban; a szöveget kiegészítő ábrák, képek értelmezése.
- A szövegáttekintés technikájának, lépéseinek ismerete, gyakorlása.
- Rövidebb terjedelmű (minimum 200 szavas), különböző műfajú szövegekből lényegkiemelés, adatgyűjtés, jegyzet-, vázlatírás (kulcsszó, tételmondat), információ visszakeresése kérdések segítségével, ítélet- és véleményalkotás, összefoglalás.
- Didaktikai szövegek értelmezése, ennek megfelelően a feladatok végrehajtása, megoldása.
- Rövidebb művek önálló, házi olvasmányként való elolvasása, az olvasottak utólagos felidézése, a szereplők cselekedeteinek, jellemének megértése.
- Az olvasás élményének megtapasztalása.

7.1.3. Írásbeli szövegek alkotása, írás, helyesírás, íráskép

- Az írástechnika továbbfejlesztése, kiírt íráskészség fejlesztése, az írás használhatóságának szintjére juttatása (percenként átlagosan 60 betű).
- Az írás minőségének javítása a betűkapcsolási, betűalakítási hibák korrekciója, a rendezett, tetszetősebb íráskép, külalak kialakítása.
- A helyesírási alapelvek alkalmazása a helyesírásban.
- A hangok időtartamának, a köznyelvben gyakran használt szavak esetében a „j” hangnak, a tulajdonnevek betűinek, a mondatkezdésnek, zárásoknak helyes jelölése, az elválasztás helyesírása.
- A helyesírás javítása irányítással és helyesírási szótár segítségével. A helyesírási szabályzat használata irányítással.
- A mondatalkotás és szövegalkotás legfontosabb szabályainak ismerete, alkalmazása mondat- és szövegalkotásban.
- Az anyaggyűjtés és vázlatírás technikájának elsajátítása a szövegalkotásban.
- Szövegalkotás az elbeszélés, leírás, levél, meghívó, hír, hirdetés, műfajaiban a szövegalkotás alapvető szabályainak alkalmazásával (mondathatárok jelölése, tématarítás, grammatikai koherencia, tagolás) minimum két bekezdésnyi 6-8 mondatos szövegben.
- A szövegjavítás szempontjainak ismerete, szövegjavítás segítséggel, irányítottan, önállóan.

7.1.4. Tanulási képesség fejlesztése

- Az önálló feladatvégzés, ismeretszerzés feltételeinek megismerése, az önálló feladatvégzés gyakorlása.
- Különböző információhordozók megismerése, felhasználásuk megtapasztalása az ismeretszerzésben.
- Az alapvető kézikönyvek, szótárak, lexikonok megismerése, használata, alkalmazásuk gyakorlása.
- A könyv- és szövegáttekintés technikájának megismerése, gyakorlása.
- Vázlatírási és jegyzetelési technikák megismerése, gyakorlása.
- A vázlat, jegyzet felhasználása a szóbeli felelet, beszámoló műfajában.
- Az információ gyűjtése, felhasználása..
- Az önálló gondolkodás, az önkifejezés fejlesztése.
- A megismerés folyamatainak (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) folyamatos fejlesztése.
- Tanulási technikák megismerése, gyakorlása.
- Az erkölcsi és esztétikai érzék fejlesztése.

7.2. A matematikai kompetenciák fejlesztése

A matematikai kompetenciák fejlesztése elsősorban a matematika tantárgy tanításával, tanulásával a matematikaórákon történik. Ennek során a tanulók olyan ismeretek, képességek, készségek birtokába jutnak, amelyek segítik őket a mindennapi problémák megoldásában is. Fejlődik rendszerező és kommunikációs képességük. Megismerik és megtanulják az önálló ismeretszerzéshez, tanuláshoz szükséges különböző technikákat, a matematikai modellek alkalmazását. Megtanulják a síkbeli, térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való pontos tájékozódást. A megfigyelések, kísérletek, a fejlesztő (didaktikai) játékok segítik valószínűségi szemléletük kialakítását.

7.2.1. Elemi számolási készség, rendszerező képesség fejlesztése

- A számok írása, olvasása 100-as, 1000-es, 10000-es számkörben.
- A számok helyének jelölése különböző beosztású számegyenesen.
- A négy alapművelet 100-as, 1000-es számkörbeli készségeinek fejlesztése.
- A mértékegységek ismerete, átváltásának gyakorlása.
- Egyszerű szöveges feladatok olvasása, értelmezése, megoldása.
- Geometriai alapfogalmak ismerete.
- Halmazok elemeinek csoportosítása, tulajdonságainak felismerése.
- Konkrét dolgok tetszőleges és adott szempontok szerinti elrendezése.
- Síkidomok, testek, anyagok, élőlények csoportosítása.
- Soralkotás.
- Alakzatok felismerése, leírása formai és mennyiségi tulajdonságaival.
- Becslés, kerekítés, fejszámolás, számolási eljárások gyakorlása.

7.2.2. Tájékozódás síkban, térben, időben

- A térszemlélet fejlesztése testek építésével, ábrázolásával.
- Adott tulajdonságú pontok keresése.
- Változó mennyiségek közti kapcsolatok megfigyelése, felismerése.
- Grafikonok olvasása, táblázatok, diagramok elemzése, készítése.
- Összefüggés-felismerő képesség fejlesztése.
- Következtetési képesség fejlesztése.

7.2.3. Tanulási képesség fejlesztése

- Különböző tanulási módszerek megismerése, alkalmazása.
- A nyelv logikai elemeinek helyes használata (szaknyelv – köznyelv), kommunikációs képességek fejlesztése.
- A rendszerező, megfigyelő és elemző képesség fejlesztése.
- A kreativitás, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- Számolási eljárások, eszközök megismerése, használata.
- Szöveges feladatok, didaktikai szövegek néma és hangos olvasása, értelmezése.
- Az információszerzés lehetőségeinek megismerése, felhasználása.
- A tantárgyak közötti koncentráció felismerésével a tanulók világképének formálása.
- Megoldások megtervezése a feladatok megoldásában, eredmények következetes ellenőrzése.

A nevelőtestület 2007. szeptember 05-én tartott munkaértekezletén foglalkozott a helyi tanterv módosításával és azt egyhangúlag elfogadta.

A nem szakrendszerű oktatással kapcsolatos helyi tanterv módosítása 2008. szeptember 1-jén lép hatályba.

Csanytelek, 2007. szeptember 04.

Szabó Ferenc
tagintézmény-vezető